

Nr 16.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion om popularisering av den officiella statistiken.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 331 har herr *Edström m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta 1949 års statistikutredning utarbeta förslag om en popularisering av den officiella statistiken i anslutning till i motionen anförda synpunkter.

Uskottet har över motionen inhämtat yttrande från statistiska centralbyrån.

Centralbyrån framhåller, att en statistisk årsbok är avsedd att i siffror ge en bild av utvecklingen och de aktuella förhållandena i vårt land på samhällslivets olika områden. Vid uppläggning och utformning av boken måste de olika behoven, som skola betjäna, avvägas. Enär arbetet skall tjäna som en lättillgänglig uppslagsbok, måste den specialintresserade läsaren eller den samhällsvetenskaplige forskaren, som vill tränga djupare in på ett område, hänvisas till de statistiska specialberättelserna. Årsboken bör göras lättillgänglig och redovisa sådant statistiskt material, som icke finnes lättillgängligt för allmänheten. Centralbyrån, som icke anser sig i detta sammanhang böra taga ställning till önskemålet om nytt statistiskt material och om årsbokens tekniska utformning, nämner såsom exempel på sådant nytt material, som i årets arbete kommer att införas, framräkning av befolkningen med fördelning på kön och åldersklasser på basis av de nya dödlighets- och livlängdstabellerna för 1941—1945, nationalinkomsten under en följd av år med dithörande försörjningsbalanser och konsumtionsberäkningar för senare år, industriens investeringar, volymsiffror (indextal) för produktion och utrikeshandel samt uppgifter om kreaturslösa jordbruk och skogsavverkningar. En del äldre tabeller komma, i den utsträckning tiden tillåter det, att grundligt omarbetas i syfte att göra dem aktuellare eller mera överskådliga. Även vissa tekniska förbättringar komma att ske. Hänsynen till det aktuella material, som det tillkommer en årsbok att redovisa, har emellertid gjort, att historiska sifferserier på vissa områden ej alls förekomma eller endast publiceras i mycket koncentrerade sammandrag. För lösning av konflikten mellan det historiska och det aktuella intresset kan en omläggning ske på så sätt att årsboken uppdelas i två delar. Den ena delen skulle då ägnas åt den aktuella statistiken, därvid utrymme skulle anslås till text med kortfattade kommentarer till tabellerna samt eventuellt diagram.

Centralbyrån erinrar om att denna framlagt förslag om en statistisk tidskrift med anslagsäskande till 1939 års riksdag. I en dylik tidskrift skulle

finnas större möjlighet än i en årsbok att genom grafiska framställningar samt genom artiklar ge en populär framställning av statistiska utredningsresultat på olika områden.

Den andra delen av årsboken skulle innehålla de historiska sifferserierna, kompletterade med material, som nu är svårtillgängligt för allmänheten. Tabellerna skulle dessutom kunna göras mera detaljerade än f. n. är möjligt. Denna del borde icke tryckas varje år utan förslagsvis med fem års mellanrum. Vid en sådan omläggning kan även frågan om en modernisering ur typografisk synpunkt upptagas.

Centralbyrån slutar med att avstyrka motionen.

Utskottet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att den officiella statistiken och då särskilt statistisk årsbok bör givas en mera populär form. Såsom framgår av centralbyråns yttrande ha en del av motionens önskemål redan blivit beaktade i den årsbok — 1950 års — vilken är under utarbetande. Därjämte har inom centralbyrån ifrågasatts att för kommande år genomföra en genomgripande omläggning av årsboken, bl. a. syftande till en uppdelning av årsboken i två delar, varvid den ena skulle ägnas åt den aktuella statistiken och den andra åt historiska sifferserier. Utskottet erinrar vidare om att centralbyrån i ett tidigare skede begärt anslag till kostnader för utgivande av en statistisk tidskrift, däri enligt uppgift även skulle kunna beredas utrymme för grafiska framställningar samt populära redogörelser för statistiska utredningsresultat på skilda områden.

Av det anförda torde framgå, att centralbyrån planerar en förbättring och popularisering i olika avseenden av statistisk årsbok. Utskottet anser på grund härav särskild skrivelse i ämnet icke behövlig och hemställer,

att motion II: 331 ej måtte föranleda till någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1950.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: herrar Svensson i Alingsås, Gustafson i Göteborg, Nordkvist, fröken Öberg*, fröken Ager, herrar Hansson i Skegrie, Brandt, Dickson*, Forsberg, Johansson i Kalmar, Hammar, fru Svedberg, herrar Edberg, Kärlander, fröken Vinge, herrar Adolfsson*, Andersson i Ronneby, Bengtsson och Braconier.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av fröken Vinge.
